

ชื่อวิทยานิพนธ์ สถานภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอแม่สออด จังหวัดตาก

ผู้วิจัย นางเยาวเรศ ทิฐธรรม ปริญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรชุลย์ นิลวิเศษ

ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา(1) สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (2) สภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน(3) ความคิดเห็นของสมาชิกและกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (4) ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอแม่สออด จังหวัดตาก โดยการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวม 20 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิก 225 ราย คณะกรรมการ 20 ราย จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มโดยเฉลี่ย 4.2 ปี เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเนื่องจากมีความพอใจในกิจกรรมกลุ่ม มีอาชีพหลักทำ การเกษตร และมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพเสริม แหล่งเงินทุนที่ใช้ส่วนมากจะกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน มีรายได้ในครอบครัว มากกว่ารายจ่าย รวมทั้งในภาคเกษตรมากกว่ารายได้นอกภาคเกษตร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะมีรายได้จากการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มมากกว่ารายจ่าย มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการทำงานของคณะกรรมการกลุ่ม ว่ามีความรับผิดชอบสูง มี คุณสมบัติของความเป็นผู้นำสูงมาก มีความอดทน แต่ควรจะสนับสนุนหรือเปิดโอกาสหรือกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม สำหรับภาครัฐและภาคเอกชนควรให้การ สนับสนุนกลุ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ เอกสารความรู้ และ การนำกลุ่มไปศึกษาดูงาน ด้านการดำเนินงานกลุ่ม พบว่า กลุ่มขาดแคลนด้านเงินทุนหมุนเวียน วัสดุ-อุปกรณ์ การบริหารงานของคณะกรรมการ และการเอาใจใส่ในการ ติดตามงานของหน่วยงานต่างๆ ส่วนปัญหาพบว่า สมาชิกขาดความรับผิดชอบ และไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ขาดจิตสำนึกและไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์กลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สออดแบ่งออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทแปรรูปอาหาร ประเภทพืช ประเภทบริการ ประเภทเครื่องคั้น และ ประเภทสัตว์ ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการจำนวน 6-7 คน เป็นหญิง สมาชิกกลุ่มโดยเฉลี่ย จำนวน 22 คน การจัดตั้งมักเกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน ทุนประกอบการของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นเงินสดที่ได้จากการ ออมเงินรายเดือน และการลงหุ้นของสมาชิก กลุ่มมีการดำเนินงานที่เข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน และได้กำหนดทิศทางไว้ทุก กลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อชุมชน ดำเนินกิจกรรมอย่างมีจริยธรรม รักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กลุ่มกำหนดแผนการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และชี้แจงแผนการดำเนินงานแก่สมาชิก มีการติดตามข้อมูลการจำหน่ายสินค้าและนำข้อมูลมา ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อนุรักษ์ และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการพัฒนาผู้นำและสมาชิก อย่างเป็นขั้นตอนทั่วถึงและสอดคล้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีการสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจและแรงจูงใจแก่สมาชิก จัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง บริหารให้เกิดความเชื่อมโยงกิจกรรม วิสาหกิจชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชน สำหรับด้านผลิตภัณฑ์ และระบบที่ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ มีขั้นตอนการผลิตสินค้า กระบวนการผลิต การบริการที่ชัดเจน ก่อให้เกิดสินค้าและการบริการมีคุณภาพดี สม่าเสมอ ปัญหาที่พบในการดำเนินงานของ กลุ่ม คือคณะกรรมการไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม กลุ่มขาดแคลนเงินทุน วัสดุ-อุปกรณ์ ในการดำเนินกิจกรรม และ ขาดการแนะนำและเอาใจใส่จากหน่วยงานต่างๆ

คำสำคัญ สถานภาพ การดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

Thesis title: Status and Operations of the Small and Micro Community Enterprise Groups in Mae Sot District, Tak Province

Researcher: Mrs.Yaowares Tidtatum; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1.) Mr.Bampen Keiwwan, Associate professor; (2.) Associate Ms.Pornchulee Nerviest, Associate professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The object of this research is to study about the following items(1) economic and social condition of the members of the community enterprise (2) work condition of the community enterprise. (3) views of community enterprise's members and committees on community enterprise undertaking. (4) The problems of the group's activities 225 members and 20 committees from 20 groups were studied in September 2006. The study was conducted by interviewing. Data was analysed by using percentile and standard deviation (S P)

The study found that most of the members of the community enterprise were women who finished primary school length of attending the programme since. They were interested in additional income. Most of members were responsible for them work and qualified in term of leaders. The community enterprise should open opportunity and stimulate more people in the community to attend the programme should be supported by state and private sector about the process and marketing. The study also found that the group was lack of the budget and material to process the work. The problem was some of the members didn't understand the objectives.

The community enterprise's work was divided into 5 types, food procession crop, animal farm, beverage and services. Each small group was supervised by 6-7 committees. There were 22 members in each group. The organization was encouraged by authorities. The investment fund was from the member savings. The group leaders clearly set goals in their work. They were also responsible to resources and environment. The clearly determined the process and informed the members about the plan. The group leaders collected information about production development and marketing so. They can improved their community enterprise. The leaders always tried to search for new knowledge to develop the group work. In addition, The group supported the members in term of morale and welfare. The production procedure was in good condition. The problem was the committee didn't understand the group's objective and didn't Part in group's products sale and the lack of investment budget and support from authorities.

Keyword: Status Operation of the Small and Micro Community Enterprise Groups